

NOMENCLATORUL COMUN AL UNITĂȚILOR TERITORIALE DE STATISTICĂ (NUTS)

Uniunea Europeană a instituit un nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică, denumit NUTS, pentru a facilita colectarea, dezvoltarea și publicarea unor statistici regionale armonizate în UE. Acest sistem ierarhic este folosit și pentru realizarea de analize socioeconomice în cadrul regiunilor, ca și pentru încadrarea intervențiilor în contextul politicii de coeziune a UE.

TEMEI JURIDIC

Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 mai 2003, care a fost modificat în mai multe rânduri (în 2005, 2008, 2013 și 2017), în special la aderarea unor noi state membre la UE. Cea mai recentă modificare, care a avut loc în 2017, a adus schimbări mai profunde prin: (1) stabilirea unei recunoașteri juridice a tipologiilor teritoriilor în scopul statisticilor europene; (2) stabilirea definițiilor de bază și a criteriilor statistice pentru diversele tipologii ale teritoriilor; (3) asigurarea aplicării și folosirii transparente și armonizate a tipologiilor teritoriilor la nivelul UE și în statele membre; și (4) clarificarea delegării de competențe către Comisie.

Anexele au fost și ele adaptate de mai multe ori prin regulamente ale Comisiei; ultima actualizare a fost adoptată în noiembrie 2016 și abordează schimbările din diviziunile administrative teritoriale ale mai multor state membre. Aceasta a fost aplicabilă în ceea ce privește transmiterea de date către Comisie (Eurostat) de la 1 ianuarie 2018.

OBIECTIVE

Statisticile regionale reprezintă piatra de temelie a sistemului statistic european și stau la baza definiției indicatorilor regionali. Natura lor a fost stabilită la începutul anilor '70, pe baza negocierilor dintre organismele naționale de statistică ale statelor membre și Eurostat, biroul statistic al Uniunii Europene.

Utilizatorii statisticilor au exprimat o nevoie tot mai mare de armonizare la nivelul Uniunii pentru a putea dispune de date comparabile pentru ansamblul UE. Pentru a facilita colectarea, transmiterea și publicarea unor statistici regionale armonizate, UE a creat nomenclatorul NUTS.

Cadrul juridic unic creat de Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 garantează stabilitatea în timp a statisticilor regionale.

STRUCTURĂ

Nomenclatorul NUTS realizează o împărțire a teritoriului economic al statelor membre, care cuprinde și teritoriul extraregional al acestora. Acesta este alcătuit din părțile teritoriului economic care nu pot fi considerate ca făcând parte dintr-o anumită regiune: spațiul aerian, apele teritoriale și platoul continental, enclavele teritoriale (ambasade, consulate și baze militare), precum și zăcămintele situate în apele internaționale și exploatate de unități din teritoriul respectiv.

Pentru ca statisticile regionale să fie comparabile, zonele geografice trebuie să aibă o dimensiune comparabilă din punctul de vedere al populației. De asemenea, este necesar să se precizeze și situația politică, administrativă și instituțională a acestora. Dacă este cazul, unitățile neadministrative trebuie să reflecte, de asemenea, condițiile economice, sociale, istorice, culturale, geografice sau de mediu.

Clasificarea NUTS este ierarhică în măsura în care ea subdivizează fiecare stat membru în trei niveluri: NUTS 1, NUTS 2 și NUTS 3. Al doilea și al treilea nivel sunt subdiviziuni ale primului și respectiv ale celui de al doilea nivel. Un stat membru poate hotărî să extindă nivelurile ierarhice de detaliere, subdivizând nivelul NUTS 3.

FUNȚIONARE

A. Definiție

Definiția unităților teritoriale se bazează pe unitățile administrative existente în statele membre. O unitate administrativă desemnează o zonă geografică pentru care o autoritate administrativă este abilitată să ia decizii administrative sau strategice, în conformitate cu cadrul juridic și instituțional al statului membru în cauză.

Unele dintre unitățile administrative existente folosite în scopul nomenclatorului ierarhic NUTS sunt enumerate în anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1059/2003, cum ar fi:

1. NUTS 1: „Gewesten/Régions” în Belgia, „Länder” în Germania, „Continente”, „Região dos Açores” și „Região da Madeira” în Portugalia, „Scotland, Wales, Northern Ireland” și „Government Office Regions of England” în Regatul Unit,
2. NUTS 2: „Provincies/Provinces” în Belgia, „Comunidades y ciudades autonomas” în Spania, „Régions” în Franța, „Länder” în Austria.
3. NUTS 3: „Amtskommuner” în Danemarca, „départements” în Franța, „län” în Suedia, „megyék” în Ungaria; „kraje” în Republica Cehă; „oblasti” în Bulgaria.

Un sistem de unități administrative locale (UAL) completează nomenclatorul NUTS. UAL sunt elementele constitutive ale NUTS și cuprind municipalitățile și comunele Uniunii Europene: în fiecare stat membru, UAL împart nivelul NUTS 3 într-unul sau în două niveluri suplimentare de unități teritoriale. În plus, așa-numitele grile statistice completează clasificarea NUTS și sunt utilizate pentru a calcula tipologiile teritoriilor pe baza populației. Comisia (Eurostat) trebuie să întrețină și să publice în secțiunea dedicată a site-ului său tipologiile Uniunii compuse din unități teritoriale la nivelul NUTS și UAL și la nivelul celulelor de grilă.

B. Praguri

Nivelul NUTS căruia îi aparține o unitate administrativă este determinat pe baza unor praguri demografice:

Nivel	Minim	Maxim
NUTS 1	3 milioane	7 milioane
NUTS 2	800 000	3 milioane
NUTS 3	150 000	800 000

În cazul în care populația unui stat membru este, în ansamblul său, sub pragul minim pentru un nivel NUTS, acel stat membru constituie o unitate teritorială NUTS de acel nivel.

În cazul în care nu există o unitate administrativă suficient de mare într-un stat membru, nivelul este constituit asociind un număr adecvat de unități administrative mai mici și învecinate. Unitățile astfel asociate sunt denumite „unități neadministrative”.

C. Modificări

Modificările aduse nomenclatorului NUTS pot fi adoptate în a doua jumătate al anului calendaristic, la intervale de cel puțin trei ani. Cu toate acestea, în cazul în care survine o reorganizare substanțială a structurii administrative relevante a unui stat membru, modificările pot fi adoptate la intervale mai scurte. Statele membre trebuie să informeze Comisia cu privire la orice modificare apărută în legătură cu unitățile administrative sau la alte modificări care ar putea avea vreun efect asupra clasificării NUTS (de exemplu, în cazul schimbării elementelor constitutive ar putea afecta limitele nivelului NUTS 3).

Modificările aduse unităților administrative mici vor modifica nomenclatorul NUTS dacă presupun un transfer demografic de peste 1 % în cazul unităților teritoriale NUTS 3 în cauză.

În ceea ce privește unitățile neadministrative ale unui stat membru, poate fi adusă o modificare a nomenclatorului NUTS dacă aceasta reduce abaterea standard cu privire la importanța demografică pentru ansamblul unităților teritoriale ale UE.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

În temeiul rolului său de a controla propunerile Comisiei de modificare a clasificării, Parlamentul a insistat în numeroase ocazii că anumite elemente, precum modul cum sunt tratate unitățile administrative de dimensiuni mai mici, merită o atenție deosebită. Instituirea unui nivel NUTS pentru unitățile administrative de dimensiuni mai mici ar permite să se țină seama mai bine de situația reală și să se evite disparitățile, în special având în vedere faptul că entități regionale care sunt foarte diferite ca număr de locuitori sunt clasate la același nivel NUTS.

În cadrul ultimei proceduri de modificare a regulamentului în 2017, Parlamentul, în calitate sa de colegiuitor, a sprijinit propunerea Comisiei de a adapta Regulamentul NUTS (în ceea ce privește tipologiile teritoriilor pe care le include), pentru a aborda necesitatea crescândă de date în contextul coeziunii și al dezvoltării teritoriale.

Marek Kołodziejcki
01/2020

